

ברכה מתוך הסתר

פטירת אברהם

"ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף. ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנכי..." (בראשית כה)

"מן האדם האדם - עדשים אדומות. ואותו היום **מת אברהם** שלא יראה את עשו בן בנו יוצא לתרבות רעה ואין זו שיבה טובה שהבטיחו הקב"ה לפיכך קצר הקב"ה ה' שנים משנותיו שיצחק חי ק"פ שנה וזה קע"ה שנה ובישל יעקב עדשים להברות את האבל..." (רש"י)

גירוש יצחק

"ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד. **ויילך משם יצחק** ויחן בנחל גרר וישב שם. וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות פשמת אשר קרא להן אביו. ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים. **ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק** לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו. ויחפרו באר אחרת **ויריבו גם עליה ויקרא שמה שטנה. ויעתק משם** ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ. ויעל משם באר שבע. וירא אליו ה' בלילה ההוא ויאמר אנכי אלקי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי וברכתידך והרבית את זרעך בעבור אברהם עבדי. ויבן שם מזבח ויקרא בשם ה'..." (בראשית כו)

"...שהקב"ה מהפך מחשבות, ומה שנראה לנו שמרעין לנו כמה פעמים, במה שמגרשים אותנו מאיזה מקום - הוא בא לטובה אחר זמן..." (העמק-דבר כ"ו י"ח)

"ותכהין עיניו"

"למה כהו עיניו?" "לפי שהיה צפוי לפני הקב"ה שיצחק יברך לעשיו. אמר הקב"ה: יכהו עיניו ויבוא יעקב ויטול את הברכות ולא יהא יודע יצחק למי הוא נותן" (מדרש, מובא בקצרה ברש"י)
 "ודוד צווח רבות עשית אתה ה' אלוקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך לך (תהלים ס"ו) **כל נפלאותיך ומחשבותיך אלינו - בשבילנו**" (תנחומא תולדות ח')

"...וצא השדה וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואוכלה, בעבור תברכך נפשי..."
 "כי טעם הגדי כטעם הצבי". (רש"י)

"דומה דודי לצבי" (שה"ש ב' ט') "מה צבי זה נראה וחוזר ונכסה, נראה וחוזר ונכסה, כך גואל ראשון נראה ונכסה וחוזר ונראה, ... כך גואל האחרון נגלה להם וחוזר ונכסה מהן" (שהש"ר ב' א')

גאולתנו המופיעה קמעא קמעא "כוללת בתוכה גם את כל ההפסקים והעיכובים, גם את כל הנסיגות והכשלונות, גם את כל העיכובים והסיבוכים" (הרב צבי יהודה זצ"ל לנתיבות ישראל א', קצ"ח)

"צבי רומז על הטוב הנסתר ומכוסה מעיני האדם כשהוא ח"ו בעת צרה. וישועה רחוקה ממנו בלי מצוא-דרך לפניו באיזה אופן יוכל להיושע - שגם אז יתחזק ויתאמץ לבו באמונה שלמה לבטוח

בשם ה', שהוא ית' רב להושיע למעלה מהשגה. על זה רומז צבי - ר"ת "צדיק באמונתו יחיה". ואלה הם המטעמים, דהיינו הטעמים, אשר אהב יצחק שהוא שורש הגבורות והדינין דקדושה. שגם בעת שהאדם הוא בהנהגת תגבורת הדינין בעת צר לו ח"ו... שיחזק ויחיה עצמו באמונה וביטחון כאילו טוב לו גם עתה". (רש"ב מפשיסחא, חדות שמחה, תולדות כ"ב)

"ויתן לך" פירש רש"י "יתן ויחזור ויתן"

"וכן נתקיים במתן תורתנו הק', בחג שבועות בתשואות וקולות, וביום כיפור לוחות שניות בצנעא. ובפעם שניה שהיו שבורי לב מרי נפש מחטא-העגל, ע"י שנתרצה להם הקב"ה **נתוסף** כל נדבת משכן וכלי קודש.

כך בכל יחיד, מתחילה ניתן לו ניצוץ-קדוש בשאלה... עד שיגע ויזכה שישג באמת כח, וע"י שבירת לב מה שעיוות איזה פעל יוכל לזכות לחדשות...". ("שפתי צדיק" לרבי פנחס מנחם מפילץ תולדות מ"ו)

"כי כאשר ירצה האב לנסות את בתו הקטנה אם ראויה היא לתת לה מרגליות שתוכל לשומרם, נותן לה מרגליות שקרים ויראה איך תתנהג עמהם ואח"כ יתן לה מרגליות אמיתיים".

כן הדבר בעבודת הבורא "אם יראה העובד המתחיל... ויש לו התלהבות יסבור שהוא חסיד גמור ולבו בוער לשמים באש להקב"ה... והוא טעות גמור, כי כל זה נותנים לו מן השמים לנסות אותו הישמור מצוותיו אם לא. ובזה אמר פירוש הפסוק (קהלת ז') "אל תאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלה..." (רש"ב מפשיסחא, קול שמחה ליקוטים ל"ה)

"ויתן לך האלוקים" "אם ראוי לך-יתן לך, ואם לא - לא יתן לך..." (רש"י)

כי לא כל הטובות הם טובות. ובאמת לפעמים **זאת היא הברכה והטובה לאדם** כשלא ניתן לו

בקשתו" (דברי ישראל מו"יץ תולדות 82)

"אמר רבי אבהו: כתיב "בצר הרחבת לי", אמר דוד לפני הקב"ה: כל צרה שהייתי נכנס לה- אתה היית מרחיב לי. נכנסתי לצרתה של בת שבע- נתת לי את שלמה, נכנסתי לצרתן של ישראל- ונתת לי את בית המקדש" (ירושלמי תענית פ"ב הל"ט).

"שלא בלבד שיצא בשלום מתוך הצרה אלא עוד זכה על ידה לדברים כאלה שיש בהם משום הרחבה, מה שאי אפשר היה לו להיות מבלעדי הצרה.

ובאמת גורלן של ישראל היה תמיד כגורלו של דוד, כי גם אנחנו מהרבה צרות באנו לידי הרחבה. וכן גם עתה... מתוך הצרות הגדולות שתכפו עלינו **עוד נבוא לידי ישועות גדולות**, שעתה מתוך טרוף הדעת אי אפשר לנו להעלות על המחשבה שאפשר שיהיו לנו עוד דברים טובים כאלה".

כך כותב ניצול השואה הרב יהודה לייב גינזבורג רבה של דנוור, בכ' סיוון תש"ה. בימיה האחרונים של שואת אירופה שלוש שנים בלבד לפני הקמת מדינת ישראל.